

Sisäministeriö

kirjaamo@intermin.fi

key.poliisosasto@intermin.fi

Viite Lausuntopyyntö 15.6.2021, VN/6207/2021

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI EUROOPAN UNIONIN TIETOJÄRJESTELMIEN YHTEENTOIMIVUUDESTA

Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi laki Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta. Ehdotus sisältää EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta annettujen Euroopan unionin asetusten ((EU) 2019/817 ja (EU) 2019/818 (jäljempänä Poliisiyhteentoimivuus-asetus)) edellyttämät täydentävät säännökset. Oikeusrekisterikeskus (ORK) tulee olemaan osaltaan rekisterinpitäjä sekä vastaamaan yhden EU-tietojärjestelmän, ECRIS-TCN-järjestelmän (keskitetty tietojärjestelmä niiden jäsenvaltioiden tunnistamiseksi, joilla on kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tuomioita koskevia tietoja), edellyttämästä kansallisesta järjestelmäkehityksestä.

Rinnakkaishenkilöllisyyksien manuaalinen todentaminen

Esityksen sivulla 21 todetusti ORK tulee Poliisiyhteentoimivuus-asetuksen artiklan 29 edellyttämällä tavalla vastaamaan kansallisesti rinnakkaishenkilöllisyyksien manuaalisesta todentamisesta vastaavuuksissa, jotka tuotetaan, kun tietoja tallennetaan tai niitä muutetaan ECRIS-TCN-järjestelmässä. Tehtävät tulevat vaatimaan yhteistyötä ja tiedonvaihtokanavia muiden rinnakkaishenkilöllisyyksien todentamisesta vastaavien viranomastahojen kanssa.

Toistaiseksi ei ole kansallisesti päätetty menettelyistä, joita rinnakkaishenkilöllisyyksien manuaalinen todentaminen edellyttää. ORK:n käsittelyyn tulevista, manuaalisesti tarkastettavista linkeistä ei ole olemassa myöskään lukumääräistä arviota. Tehtävä on ORK:n toimintojen näkökulmasta poikkeuksellinen, koska ORK:illa ei ole suoraa kontaktia henkilöihin, joiden kohdalla rinnakkaishenkilöllisyyksien manuaalinen todentaminen tulee tehtäväksi. Tehtävä tulee edellyttämään ORK:ssa uudentyyppistä manuaalityötä, jonka määrää on hyvin haasteellista toistaiseksi arvioida. Lisäksi rinnakkaishenkilöllisyyksien manuaalinen todentaminen edellyttää ainakin kansallisen CRIS-järjestelmän järjestelmäkehitystä ja MID-komponentin huomioimista ORK:n järjestelmissä. Muutosten kustannuksia on alustavasti arvioitu alla ESP- ja CIR-kokonaisuuksien yhteydessä.

ESP- ja CIR-komponenttien toteuttaminen

ECRIS-TCN-järjestelmää käytetään ESP:n kautta tietyissä käyttötapauksissa yhteentoimivuuden toteuttamiseksi. ESP:iin liittyminen kansallisesti edellyttää ORK:lta CRIS-tietojärjestelmän kehitykseen ja yhteentoimivuuteen liittyviä toimenpiteitä. Myös CIR-komponentti edellyttää etenkin CRIS-järjestelmän kehittämistä. Toistaiseksi ei ole tarkasti tiedossa, millaisia tietojärjestelmämuutoksia sekä integraatioita komponentit edellyttävät ja siten kustannusten suuruutta on vielä tarkennettava hankkeen edetessä. Hyvin alustavan arvion mukaan kustannukset ESP-, CIR- ja MID-komponenttien toteuttamisesta sekä rinnakkaishenkilöllisyyksien manuaalista todentamisesta olisivat ORK:lle noin 240.000 euroa vuosina 2022-2025. Kustannuksia arvioitaessa ei ole kuitenkaan pystytty ottamaan vielä huomioon mahdollisesti tarvittavia yhteyksiä muiden kansallisten viranomaisten tietojärjestelmiin.

IO-häiriönhallinta

IO-asetuksissa (art. 43) edellytetään, että turvallisuushäiriöihin vastataan nopeasti, tehokkaasti ja asianmukaisesti. Asetuksissa ja komission täytäntöönpanopäätöksessä määritellään vaatimukset, joiden mukaisesti EU-tietojärjestelmiä ja yhteentoimivuuskomponentteja käyttävien jäsenvaltioiden viranomaisten tulee toteuttaa häiriönhallinta sekä tehdä yhteistyötä häiriönhallinnassa muiden organisaatioiden kanssa.

ORK:n toiminnot tapahtuvat tällä hetkellä kaikilta osin virka-aikaan ja ainoastaan arkipäivisin. On selvää, että huolimatta valittavasta mallista, häiriönhallinnan kustannusvaikutukset tulevat olemaan merkittäviä ORK:lle. Häiriönhallinta tulee mahdollisesti edellyttämään useamman henkilön 24/7 päivystyksen luomista sekä sen ohella tai sijaan merkittäviä järjestelmämuutoksia ORK:n järjestelmiin. Kansallisessa valmistelussa ollaan valittavan mallin suhteen alkuvaiheessa, eikä alustavankaan arvion antaminen häiriönhallinnan kustannuksista ole tässä vaiheessa mahdollista.

Taloudelliset vaikutukset ORK:lle

IO-kokonaisuus on ORK:n näkökulmasta erittäin laaja, edellä kuvattujen merkittävien toiminnallisten ja järjestelmiin kohdistuvien muutosten kokonaisuus, joka edellyttää merkittäviä muutoksia ja muutosten yhteensovittamista. Tällä hetkellä tiedossa olevat ja arvioidut kustannukset on kuvattu edellä. Edellä mainituista kokonaisuuksista ORK:lle syntyy lisäksi osa-aikaisen projektipäällikön palkkakustannuksia noin 35.000 euroa vuodessa loppuvuodesta 2021 loppuvuoteen 2023

saakka. Ajallisesti viimeisenä muutoksena vuodenvaihteessa 2023-2024 ECRIS-TCN-järjestelmässä tullaan ottamaan käyttöön MID-komponentti.

ORK:lle syntyy IO-kokonaisuuteen liittyen merkittäviä kustannuksia myös niistä uudentyyppisistä integraatioista, joita kansalliset viranomaiset tarvitsevat pyytäänsään tarkempia tietoja saamiinsa osumiin perustuen ORK:n ylläpitämästä kansallisesta rikosrekisteristä. Nämä kustannukset ORK on osin ilmoittanut ja tulee ilmoittamaan kyseisten erillisten lakiesitysten taloudellisina vaikutuksina kuhunkin EU-tietojärjestelmään liittyen eikä näitä kustannuksia ole huomioitu miltään osin edellä kuvatuissa luvuissa.

ORK toteaa, että edellä kuvatut muutokset on mahdollista toteuttaa, jos niihin saadaan erillisrahoitus.

Ylijohtaja

Jussi Kivinen

Rekisteripäällikkö

Sari Laitakari

